

دیدهبان تحریم

ماهنامه‌ی رصد و تحلیل تحریم

مرکز تحلیل
راهبردی و بین الملل

شهریور ۱۴۰۴

شماره ۱۷

فهرست

الف	فهرست
ب	سخن سردبیر
پ	وقایع مهم ماه گذشته در یک نگاه
۱	اخبار تحریمی حوزه‌ی ایران
۷	ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
۸	اخبار تحریمی حوزه‌ی چین
۱۲	چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
۱۳	اخبار تحریمی حوزه‌ی روسیه
۲۱	روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

سه پرونده‌ی تحلیلی نشریه‌ی دیده‌باین تحریم، شامل تحریم‌های ایران، چین و روسیه، در این شماره نیز مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند. در پرونده‌ی ایران، اوفک در اقدامی کم‌سابقه، بیش از صد فرد، نهاد و شناور مرتبط با فروش نفت جمهوری اسلامی را تحریم کرد؛ بسته‌ای که از سال ۲۰۱۸ تاکنون بزرگ‌ترین اقدام تحریمی واشینگتن به شمار می‌رود. در کنار آن، فشارهای تازه بر صنایع دفاعی و حتی حوزه‌ی نوظهور فناوری‌های مالی نشان می‌دهد که آمریکا به دنبال تنوع بخشی به مسیرهای اعمال فشار است. با این حال، همان‌طور که تحلیل ایران نشان می‌دهد، این اقدامات هنوز نتوانسته‌اند صادرات نفت ایران یا مسیرهای همکاری فناوریانه با دیگر قدرت‌ها را دچار اختلال جدی کنند. روندی به نظر جدید در تحریم‌های آمریکا علیه ایران در حال شکل‌گیری است که در بخش تحلیل ایران به آن پرداخته شده است.

پرونده‌ی چین از آرامشی ظاهری سخن می‌گوید؛ آرامشی که بیش‌تر به «وقفه‌ای پیش از طوفان» شباهت دارد. مذاکرات استکهلم نشان داد که فاصله‌ی دو کشور تا حل ریشه‌ای اختلافات همچنان زیاد است. در عین حال، ترامپ از تشدید تنش‌ها پرهیز می‌کند و پکن نیز از ثبات نسبی موجود استقبال می‌کند. با این همه، همان‌گونه که در تحلیل چین آمده، اختلافات بنیادین در حوزه‌ی اقتصاد، تایوان و نظم بین‌المللی همچنان پابرجا است و هر لحظه می‌تواند به رویارویی‌های جدید بیانجامد.

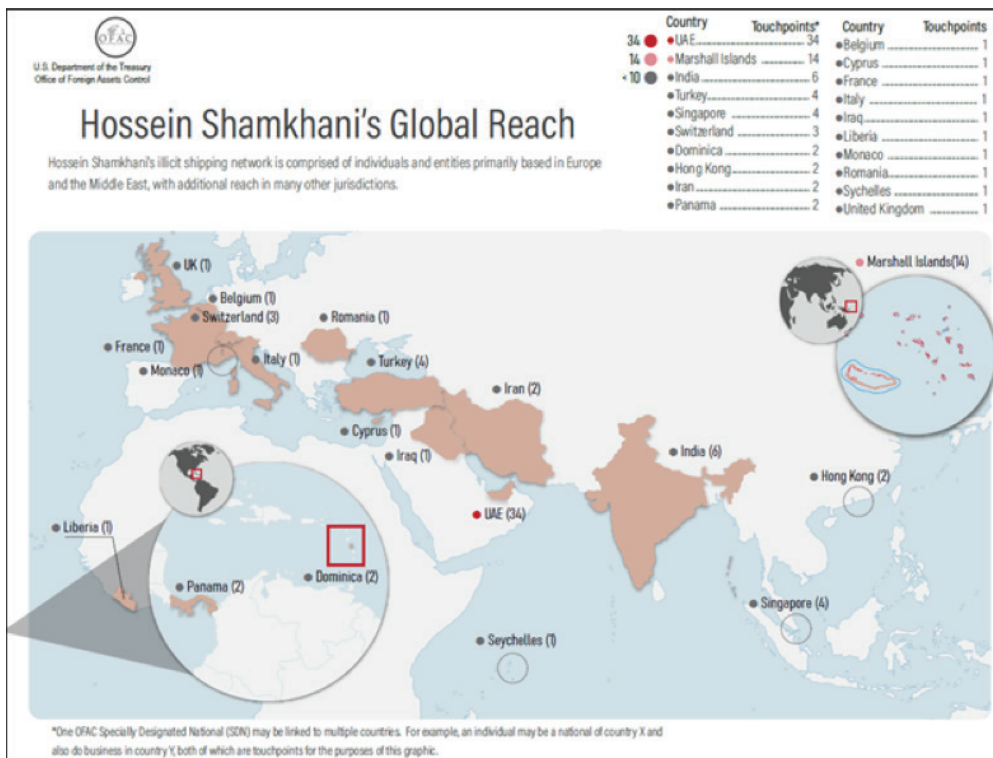
پرونده‌ی روسیه اما بر واقعیتی دیگر تأکید دارد: ناکارآمدی نسبی ابزار تحریم در برابر مسکو. ارزیابی‌های تازه نشان می‌دهد که روسیه، هم در میدان جنگ و هم در اقتصاد، در موقعیتی باثبات‌تر از اوکراین قرار گرفته و حتی رشد اقتصادی مثبت را تجربه کرده است. در برابر، اوکراین با رکود، ویرانی زیرساخت‌ها و آوارگی میلیون‌ها نفر دست‌به‌گریبان است. تلاش غرب برای پایان دادن به جنگ از مسیر فشار اقتصادی نیز تاکنون دستاورد معناداری نداشته و حتی برخی اندیشکده‌های غربی هشدار می‌دهند که سیاست تعرفه‌های ثانویه بیش از آن که به مسکو ضربه بزند، به هزینه‌های غرب خواهد افزود.

وقایع مهم ماه گذشته در یک نگاه

اخبار تحریمی حوزهی ایران

بازنگری فهرست تحریم‌شدگان ایرانی در تصمیم تازه شورای اروپا

شورای اتحادیه‌ی اروپا در سوم مرداد ۱۴۰۴ (۲۵ ژوئیه ۲۰۲۵) تصمیم شماره‌ی ۱۵۴۷/۲۰۲۵ را با هدف اصلاح تصمیم پیشین ۱۵۳۲/۲۰۲۳ در زمینه‌ی «اقدامات محدودکننده علیه ایران به دلیل حمایت نظامی از جنگ روسیه علیه اوکراین و همچنین پشتیبانی از گروه‌ها و نهادهای مسلح در خاورمیانه و منطقه دریای سرخ» تصویب کرد. طبق این تصمیم، مدت اعتبار تحریم‌های مندرج در تصمیم ۱۵۳۲/۲۰۲۳ که قرار بود در ۵ مرداد ۱۴۰۴ (۲۷ ژوئیه ۲۰۲۵) پایان یابد، به مدت یک‌سال دیگر تمدید شده و تا ۵ مرداد ۱۴۰۵ (۲۷ ژوئیه ۲۰۲۶) ادامه خواهد داشت. همچنین فهرست اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول این تحریم‌ها شامل دو فرد و یک نهاد نیز مورد بازنگری و به‌روزرسانی قرار گرفته است. موارد تحریم‌شده طی این اقدام عبارتند از «محمد رضا قرائی آشتیانی»، «محمد رضا مدرس خیابانی» و «خطوط کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران».

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۱	تاریخ انتشار خبر: ۳ مرداد ۱۴۰۴ (۲۵ ژوئیه ۲۰۲۵)
https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2025/1547/oj/eng	
برچسب: شورای اتحادیه‌ی اروپا، روسیه، اوکراین، دریای سرخ	

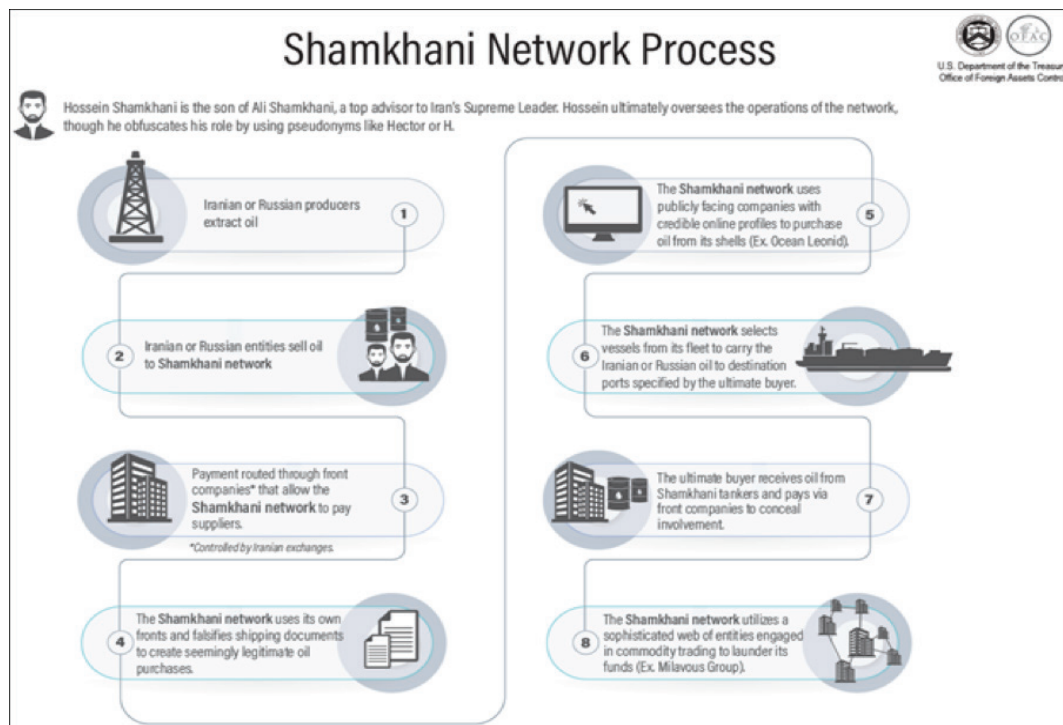

اقدام برجسته‌ی وزارت خزانه‌داری علیه شبکه‌ی گسترده‌ی حمل‌ونقل حسین شمخانی: اعمال تحریم‌های وزارت خزانه‌داری و وزارت خارجه‌ی آمریکا بر ۱۲ فرد، ۵۳ شرکت و ۵۳ شناور

وزارت خزانه‌داری آمریکا در تاریخ هشتم مرداد ۱۴۰۴ (۳۰ جولای ۲۰۲۵) بزرگ‌ترین اقدام تحریمی خود علیه جمهوری اسلامی ایران از سال ۲۰۱۸ را اجرا کرد. اوفک در این اقدام ۶۵ فرد و نهاد و ۵۳ شناور اعم از نفت کش و کانتینربر متعلق به «حسین شمخانی» فرزند «دریابان علی شمخانی» را در فهرست تحریم‌ها قرار داد. در بیانیه‌ی وزارت خزانه‌داری آمده است که این ناوگان گسترده در حمل نفت، محصولات نفتی و محموله‌های گوناگون متعلق به ایران و روسیه به سراسر جهان نقش ایفا کرده و از این طریق، ده‌ها میلیارد دلار سود به دست آورده است. اسکات بسنت وزیر خزانه‌داری آمریکا درباره‌ی این اقدام گفت:

«امپراتوری حمل‌ونقل خانواده‌ی شمخانی نشان می‌دهد که چگونه نخبگان رژیم ایران با سوءاستفاده از موقعیت خود، سرمایه‌های انبوه جمع کرده و رفتارهای خطرناک رژیم را تأمین مالی می‌کنند. بیش از ۱۱۵ تحریم امروز بزرگ‌ترین اقدام دولت ترامپ از زمان آغاز پویش فشار حداکثری بر ایران است...»

دریابان علی شمخانی پیش از این در سال ۲۰۲۰ تحریم شده بود. اقدام امروز اوفک مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ (تحریم بخش‌هایی از اقتصاد ایران، ازجمله بخش نفت و پتروشیمی)، در ادامه‌ی هم‌کاری اوفک با فین‌سن و در راستای اجرای هرچه بیش‌تر یادداشت امنیت‌ملی چهارم فوریه‌ی ترامپ^۱ انجام گرفته است. هم‌زمان با این اقدام، وزارت خارجه‌ی آمریکا نیز ۲۰ نهاد و ۱۰ شناور را مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۸۴۶ و ۱۳۹۰۲ به‌عنوان دارایی مسدود شده شناسایی کرد.

۱. مراجعه به گزارش مرکز تحلیل راهبردی و بین‌الملل با عنوان «بررسی یادداشت ریاست‌جمهوری ترامپ در رابطه با بازگشت فشار حداکثری علیه ایران: خلاصه و تحلیل» - ۲۱ بهمن ۱۴۰۳

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۲	تاریخ انتشار خبر: ۸ مرداد ۱۴۰۴ (۳۰ جولای ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0215	
برچسب: نفت کش، کانیتینر، حسین شمخانی، علی شمخانی، حمل نفت، روسیه، فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲، فرمان اجرایی ۱۳۸۴۶	

تحریم شبکه‌ی حامی برنامه‌ی پهپادی ایران: اعمال تحریم وزارت خزانه‌داری آمریکا بر ۵ نهاد و یک فرد مرتبط با شرکت هسا

دفتر پایش دارایی‌های خارجی (اوفک) در وزارت خزانه‌داری آمریکا در تاریخ نهم مرداد ۱۴۰۴ (۳۱ جولای ۲۰۲۵) پنج نهاد و یک فرد مستقر در ایران، هنگ کنگ، تایوان و چین را به بهانه‌ی نقش‌آفرینی در تأمین فناوری به نفع «شرکت صنایع هواپیماسازی ایران» (هسا) تحت تحریم قرار داد. در بیانیه‌ی اوفک آمده است که هسا به‌عنوان زیرمجموعه‌ی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران، مسئولیت تولید هواپیمای نظامی و پهپادهای سری ابابیل (مورد استفاده‌ی سپاه پاسداران) را بر عهده دارد.

«جان هرلی» رئیس جدید معاونت تروریسم و اطلاعات مالی در وزارت خزانه‌داری آمریکا در رابطه با این تحریم گفت: «ایران به پیگیری توسعه‌ی توانمندی‌های تسلیحاتی نامتقارن، از جمله پهپاد با هدف حمله به آمریکا، پرسنل و شرکا و هم پیمانان آمریکا در منطقه ادامه می‌دهد. ما به اولویت قرار دادن آمریکا از طریق انقطاع توانمندی ایران در برنامه‌های بی ثبات‌ساز خود در منطقه ادامه خواهیم داد.»

این اقدام تحریمی مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۳۸۲ (مبارزه با اشاعه‌دهندگان تسلیحات کشتارجمعی) انجام شده و ادامه و تقویت تحریم‌های پیشین اوفک در این حوزه محسوب می‌شود. وزارت خزانه‌داری آمریکا در بیانیه‌ی مربوطه، این اقدام را در راستای سیاست فشار حداکثری ترامپ (یادداشت امنیت ملی چهارم فوریه‌ی ترامپ) و تلاش برای جلوگیری از دستیابی ایران به توانمندی‌های مرتبط با تسلیحات نامتقارن و تسلیحات متعارف و همچنین تضعیف سپاه دانسته است. پیش از این وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران و شرکت هسا به ترتیب در تاریخ‌های ۲۵ اکتبر ۲۰۰۷ و ۱۷ سپتامبر ۲۰۰۸ تحت تحریم قرار گرفته بودند.

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۳	تاریخ انتشار خبر: ۹ مرداد ۱۴۰۴ (۳۱ جولای ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0217	
برچسب: هنگ کنگ، تایوان، شرکت صنایع هواپیماسازی ایران، هسا، وزارت دفاع، هواپیمای نظامی، پهپادهای سری ابابیل، سپاه پاسداران، فرمان اجرایی ۱۳۳۸۲	

تحریم مجموعه‌ای از نهادهای فعال در حوزه‌ی مالی و فناوری اطلاعات ایران

«دفتر پایش دارایی‌های خارجی» (اوفک) در وزارت خزانه‌داری آمریکا در تاریخ ۱۹ مرداد ۱۴۰۴ (هفتم آگوست ۲۰۲۵) تعداد ۱۸ فرد و نهاد فعال در حوزه‌ی مالی و بانکی جمهوری اسلامی ایران، از جمله «شرکت رانک» را در فهرست تحریم‌ها قرار داد. به ادعای اوفک، این اشخاص در تولید ثروت و دور زدن تحریم‌ها برای ایران نقش فعال داشته‌اند. در بیانیه‌ی وزارت خزانه‌داری با اشاره به محدودیت‌های شدید ایران در حوزه‌ی مالی به دلیل تحریم‌های گسترده‌ی آمریکا، بیان شده است که ایران طرح‌های بانکی پیچیده و سامانه‌های پیام‌رسان پرداخت جایگزین را برای دور زدن تحریم‌ها و حفظ توانایی خود برای کسب درآمد از صادرات (به‌خصوص صادرات نفت) راه‌اندازی کرده است. علاوه بر نهادهای مالی، بخش دیگری از این دوره از تحریم‌های وزارت خزانه‌داری بر شرکت‌های حوزه‌ی فناوری مالی (فین‌تک) و فناوری اطلاعات و ارتباطات فعال در ایران متمرکز است. اوفک مدعی است که این شرکت‌ها در تأمین فناوری‌های پیشرفته‌ی نظارتی برای سرویس‌های اطلاعاتی ایران با هدف محدودسازی دسترسی به اینترنت و ردیابی زنان ناقض قانون حجاب در کشور نقش داشته‌اند. این اقدام مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ و در راستای پیاده‌سازی سیاست فشار حداکثری ترامپ (یادداشت امنیت ملی چهارم فوریه‌ی ترامپ) علیه جمهوری اسلامی ایران انجام گرفته است. وزارت خزانه‌داری این اقدام را در ادامه‌ی تحریم‌های اخیر (تحریم شبکه‌ی زیرین قلم و شبکه‌ی شمعانی) معرفی کرده و بر تلاش خود برای ایجاد اختلال بر دور زده شدن تحریم توسط ایران تأکید می‌کند.

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۴	تاریخ انتشار خبر: ۱۹ مرداد ۱۴۰۴ (۷ آگوست ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0220	
برچسب: مالی و بانکی، رانک، دور زدن تحریم‌ها، سامانه‌های پیام‌رسان، فناوری مالی، فین‌تک، اینترنت، زنان، قانون حجاب	

تحریم شبکه‌های مالی و تجاری ایران توسط وزارت خارجه انگلیس

وزارت امور خارجه‌ی انگلیس در ۳۰ مرداد ۱۴۰۴ (۲۱ آگوست ۲۰۲۵) تحریم‌هایی علیه شبکه‌های مالی و تجاری که به گفته آن «فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده ایران در جنوب غرب آسیا و امنیت جهانی را تقویت می‌کنند» اعمال کرد. در این چارچوب، محمد هوشنگ شمخانی به عنوان یکی از بازرگانان نفت ایرانی و چهار شرکت شامل «شرکت تجاری پتروشیمی (PCC)، گروه ادمیرال، اوشن لئونید اینوستمنتس و گروه میلادوس» تحریم شدند. این افراد و نهادها مشمول مسدودی دارایی، ممنوعیت سفر به انگلیس و منع فعالیت در مدیریت شرکت‌های بریتانیایی شده‌اند. «همیش فالکونر» وزیر منطقه جنوب غرب آسیا در دولت انگلیس گفت: «امروز ما علیه کسانی که به نمایندگی از ایران عمل می‌کنند اقدام کرده‌ایم، چرا که درآمدهای این شبکه‌ها به ایران کمک می‌کند تا از طریق حمایت از گروه‌های نیابتی در منطقه و ایجاد تهدیدات دولتی علیه خاک انگلیس، ثبات را تضعیف کند.» وی افزود: «قطع دسترسی ایران به این منابع مالی، بخشی از تعهد ما برای مقابله با نفوذ مخرب این رژیم و حفظ امنیت مردم بریتانیا است.»

این تحریم‌ها در راستای مقررات تحریم ایران ۲۰۲۳ اعمال شده و تعداد کل افراد و نهادهای تحریم‌شده توسط انگلیس را به بیش از ۴۵۰ مورد رسانده است. انگلیس این اقدام را «گامی قاطع در پاسخ به سیاست‌های تخریبی ایران» در حوزه‌های حقوق بشر، برنامه هسته‌ای و فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده در جنوب غرب آسیا و اوکراین دانسته است. ایران پیش‌تر ادعاهای مشابه را «سیاسی، بی‌اساس و دشمنانه» خوانده است.

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۵	تاریخ انتشار خبر: ۳۰ مرداد ۱۴۰۴ (۲۱ آگوست ۲۰۲۵)
https://www.gov.uk/government/news/uk-sanctions-networks-enabling-irans-destabilising-activity	
برچسب: وزارت خارجه انگلیس، ایران، شبکه‌های مالی، تحریم‌های نفتی، شمخانی	

تحریم شبکه‌ای از تسهیل‌گران صادرات نفت ایران: اعمال تحریم‌های وزارت خزانه‌داری و وزارت خارجه‌ی آمریکا بر چند فرد، نهاد و شناور

وزارت خزانه‌داری آمریکا در ادامه‌ی اقدامات تحریمی خود علیه بخش انرژی ایران، در تاریخ ۳۰ مرداد ۱۴۰۴ (۲۱ آگوست ۲۰۲۵) برخی شبکه‌های تسهیل‌کننده‌ی فروش نفت کشور را هدف تحریم‌های خود قرار داد. آنتونیوس مارگاریتیس یونانی و شبکه‌ی تجاری گسترده‌ی وی، در این دور از تحریم‌ها مورد توجه ویژه‌ی وزارت خزانه‌داری قرار گرفته‌اند. اوفک در بیانیه‌ی خود مدعی است که مارگاریتیس از تجربه‌ی ده‌ها ساله‌ی خود در حوزه‌ی حمل و نقل دریایی برای حمل و فروش نفت ایران بهره گرفته است.

اقدام امروز اوفک مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ (تحریم بخش‌هایی از اقتصاد ایران، ازجمله بخش نفت و پتروشیمی) و در راستای پیاده‌سازی سیاست فشار حداکثری ترامپ (یادداشت امنیت ملی چهارم فوریه‌ی ترامپ) علیه جمهوری اسلامی ایران انجام گرفته است.

هم‌زمان با وزارت خزانه‌داری، وزارت خارجه‌ی آمریکا نیز مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۸۴۶، دو فرد چینی کارور (اپراتور) ترمینال‌ها و مخازن نفتی مستقر در چین را تحت تحریم قرار داد. وزارت خارجه‌ی آمریکا مدعی است که این افراد واردات میلیون‌ها بشکه نفت خام ایران با استفاده از نفت‌کش‌های تحریم‌شده را در دستور کار خود داشته‌اند. این اقدام، چهارمین دور از اقدامات وزارت خارجه‌ی آمریکا علیه کاروران ترمینال‌های نفتی چینی است که در واردات نفت از ایران نقش داشته‌اند.

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۶	تاریخ انتشار خبر: ۳۰ مرداد ۱۴۰۴ (۲۱ آگوست ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0229	
برچسب: انرژی، شبکه‌های تسهیل‌کننده‌ی فروش نفت، آنتونیوس مارگاریتیس، یونان، حمل‌ونقل دریایی، فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲، اپراتور، ترمینال نفتی، مخازن نفتی	

ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

سیاست اعمال حداکثری تحریم علیه جمهوری اسلامی ایران، پس از آن که برای مدتی کوتاه در کابینه‌ی ترامپ با تردید و کشمکش همراه شده بود، بار دیگر با قوت دنبال می‌شود. در هفته‌های اخیر، وزارت‌خانه‌های خزانه‌داری و خارجه‌ی آمریکا چند اقدام تحریمی مهم علیه ایران انجام دادند که حوزه‌های فروش نفت، صنایع نظامی و فناوری‌های مالی را هدف گرفتند. دو حوزه‌ی نخست پیش‌تر نیز همواره در معرض تحریم‌های آمریکا قرار داشته‌اند.

اوفک در اقدامی کم‌سابقه، در یک روز ۱۱۸ مورد شامل ۵۳ شناور و ۶۵ فرد و نهاد را تحریم کرد؛ اقدامی که از سال ۲۰۱۸ تاکنون بزرگ‌ترین بسته‌ی تحریمی آمریکا علیه ایران به شمار می‌آید. این اقدام، همراه با دو تحریم نفتی دیگر در ماه گذشته، نشان می‌دهد دولت ترامپ – برخلاف هشدار برخی کارشناسان آمریکایی درباره‌ی ضرورت احتیاط در این زمینه – همچنان بر ادامه‌ی این سیاست کم‌اثر اصرار دارد. در عمل نیز فشار حداکثری ترامپ علیه ایران، به‌ویژه در بخش فروش نفت، نتوانسته تغییر محسوسی در صادرات ایران ایجاد کند.

در حوزه‌ی نظامی و دفاعی نیز واشینگتن ماه گذشته شبکه‌ای از تأمین‌کنندگان شرکت تحریمی «هسا» را هدف گرفت و تلاش کرد مسیرهای تأمین قطعات دفاعی ایران را بیش از پیش مسدود کند. صنایع دفاعی ایران از قدیمی‌ترین حوزه‌های تحریمی به شمار می‌رود و همواره یکی از محورهای اصلی سیاست آمریکا برای کاهش دسترسی ایران به فناوری (به‌طور عام) بوده است. با این حال، گسترش همکاری‌های ایران با کشورهایی چون چین و روسیه، یکی از موانعی است که کارایی تحریم‌های فناوری آمریکا را محدود کرده و همین موضوع باعث شده دستگاه سیاست خارجی واشینگتن به دنبال راه‌هایی برای تضعیف این همکاری‌ها باشد.

آنچه در این میان تازگی دارد، تحریم برخی شرکت‌های فعال در حوزه‌ی فناوری‌های مالی (فین‌تک) از جمله «شرکت رانک» است. به نظر می‌رسد توسعه‌ی سامانه‌های پرداخت و پیام‌رسانی مالی مستقل از شبکه‌های تحت سلطه‌ی آمریکا، حساسیت تازه‌ای برای واشینگتن ایجاد کرده است. از همین رو می‌توان انتظار داشت در آینده، تحریم‌های بیشتری متوجه این بخش نوظهور از فعالیت‌های ایران شود.

اخبار تحریمی حوزهی چین

فرمان‌های اجرایی ترامپ برای تقویت هوش مصنوعی در رقابت با چین

در اول مرداد ۱۴۰۴ (۲۳ ژوئیه ۲۰۲۵)، ترامپ سه فرمان اجرایی در زمینه هوش مصنوعی (AI) امضا کرد که با ارائه طرح اقدام هوش مصنوعی (AI Action Plan) دولت همراه بود. طرح اقدام هوش مصنوعی با بیش از ۱۰۰ توصیه به همراه دستورهای اجرایی صادر شده، مفصل‌ترین سند سیاستی هوش مصنوعی دولت ترامپ تا به امروز است و بر سه اولویت تمرکز دارد: (۱) ایجاد زیرساخت برای توسعه هوش مصنوعی، (۲) حذف سوگیری‌های ایدئولوژیک از مدل‌های هوش مصنوعی، و (۳) توسعه بازارهای صادراتی خوش مصنوعی آمریکا.

این مجموعه دستورات و طرح‌ها، خواستار تسریع در ساخت مراکز داده از طریق کاهش مقررات محدودکننده ایالتی از جمله مقررات زیست‌محیطی و استفاده از زمین‌های فدرال برای سرعت بخشیدن به توسعه این پروژه‌ها، از جمله تأمین برق آن‌ها، است. و تلاش می‌کند تا با محدود کردن تعصبات سیاسی توسعه فناوری هوش مصنوعی در آمریکا را سرعت بخشد. همچنین این دستورات با تکیه بر اهمیت دستیابی به بازارهای جهانی برای حفظ رهبری هوش مصنوعی آمریکا و توسعه استانداردهای آمریکایی به دنبال فراهم کردن شرایط برای صادرات بسته‌های کامل فناوری هوش مصنوعی (شامل مدل‌های سخت‌افزاری، برنامه‌های نرم‌افزاری و استانداردها) به دوستان و متحدان آمریکا در سراسر جهان است.

تحلیل:

این دستورات شامل هیچ اقدام محدود کننده‌ای برای چین در ظاهر نیستند. اما در رقابت با چین به دنبال تقویت توان آمریکا در این زمینه است.

این دستورات همچنین تفاوت‌های استراتژی دولت ترامپ و بایدن در رقابت هوش مصنوعی با چین را تا حدی نشان دهند. در حالی که دولت بایدن بر نظارت، ایمنی و همکاری بین‌المللی برای توسعه استانداردهای هوش مصنوعی تمرکز داشت، دولت ترامپ با اولویت دادن به نوآوری، مقررات‌زدایی و رقابت‌پذیری اقتصادی-نظامی، رویکردی تهاجمی‌تر برای پیشی گرفتن از چین اتخاذ کرده است. ترامپ تلاش می‌کند تا با رفع محدودیت‌ها و موانع بر سرعت رقابت با چین بیافزاید.

در عمل دولت ترامپ با این استدلال که کنترل‌های صادراتی بیش از حد سرعت خوداتکایی چین را افزایش می‌دهد، اقدامات کوچکی برای کاهش برخی محدودیت‌های صادراتی در این زمینه به چین انجام داده است تا بتواند فناوری چین را برخی حوزه‌های پیشرفته به خود وابسته نگاه دارد. هر چند تغییرات بزرگ در کنترل‌های صادراتی و محدودیت‌ها بر چین دور از انتظار به نظر می‌رسد، اما در بلند مدت و برای ارزیابی دقیق‌تر باید منتظر مقررات ناشی از این دستورها بود.

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۷	تاریخ انتشار خبر: اول مرداد ۱۴۰۴ (۲۳ ژوئیه ۲۰۲۵)
https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/07/Americas-AI-Action-Plan.pdf https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/07/promoting-the-export-of-the-american-ai-technology-stack/ https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/07/accelerating-federal-permitting-of-data-center-infrastructure/ https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/07/preventing-woke-ai-in-the-federal-government/	
برچسب‌ها: رقابت استراتژیک، هوش مصنوعی، دستور اجرایی، برنامه اقدام، تقویت توان داخلی	

تمدید تعلیق تعرفه‌های متقابل تجاری چین و آمریکا

در ششم و هفتم مرداد (۲۸ و ۲۹ ژوئیه) نمایندگان چین و آمریکا دور سوم مذاکرات مرتبط با جنگ تجاری جاری را در استکهلم برگزار کردند. در ۲۰ مرداد (۱۱ اوت) در بیانیه مشترکی طرفین اعلام کرد که در نتیجه این مذاکرات توافقی را که با یکدیگر در ماه می دست یافته‌اند و در ۲۱ مرداد (۱۲ اوت) به پایان می‌رسد را برای سه ماه دیگر تمدید می‌کنند. بنابراین توافق طرفین تعرفه‌ها و موانعی را که در جریان جنگ تجاری از ماه آوریل تحت عنوان تعرفه‌های تجاری متقابل اعمال کردند را به جز ده درصد تعلیق می‌کنند.

پیش از این دور از مذاکرات بسنت وزیر خزانه‌داری آمریکا گفته بود در این دور مذاکرات درباره خرید نفت تحریم‌شده روسیه و ایران توسط چین و اقداماتی که چین برای کمک به روسیه در تهاجم به اوکراین انجام می‌دهد، گفتگو کنیم. اما شواهد و گزارش‌ها نشان می‌دهد که آمریکا در دستیابی به توافقی با چین در این زمینه ناکام بوده است.

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۸	تاریخ انتشار خبر: ۲۱ مرداد ۱۴۰۴ (۱۲ اوت ۲۰۲۵)
https://www.cnbc.com/2025/07/22/bessent-china-tariffs-trade-stockholm.html https://www.mofcom.gov.cn/syxwfb/art/2025/art_e05c50ab975a47599699c11eacd684cd.html https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/2025/08/joint-statement-on-u-s-china-economic-and-trade-meeting-in-stockholm https://www.cbsnews.com/news/china-us-demands-stop-buying-russia-iran-oil/	
برچسب‌ها: جنگ تجاری، مذاکرات تجاری، چین، آمریکا، ایران، روسیه، تعرفه‌های متقابل	

دستور اجرایی برای تقویت صنعت فضایی تجاری آمریکا در رقابت با چین

۲۲ مرداد ۱۴۰۴ (۱۳ اوت ۲۰۲۵) ترامپ دستور اجرایی با هدف تقویت صنعت فضایی تجاری آمریکا صادر کرد. این فرمان مستقیماً به محدودیت‌های خاصی علیه چین و یا سایر رقبای آمریکا در صنعت فضایی اشاره ندارد و بر اصلاحات داخلی در ایالات متحده از جمله ساده‌سازی فرآیندهای صدور مجوز پرتاب و بازگشت، توسعه زیرساخت‌های بندرهای فضایی، و ایجاد فرآیندهای مجوزدهی برای فعالیت‌های فضایی نوین، با هدف تقویت رقابت‌پذیری آمریکا در برابر رقبای خارجی تمرکز دارد.

شماره‌ی خبر: ۲۲۰۹	تاریخ انتشار خبر: ۲۲ مرداد ۱۴۰۴ (۱۳ اوت ۲۰۲۵)
https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/08/enabling-competition-in-the-commercial-space-industry	
برچسب‌ها: رقابت استراتژیک، صنعت فضایی، دستور اجرایی، تقویت توان داخلی	

هشدار چین نسبت به استفاده از تراشه‌های آمریکایی

۲۲۲۱ مرداد ۱۴۰۴ (۱۲ اوت ۲۰۲۵) بلومبرگ در گزارشی بیان کرد که مقامات چینی نسبت به استفاده از پردازنده‌های H۲۰ و دیگر تراشه‌های هوش مصنوعی که اخیراً دولت آمریکا مجوز صادرات آنها به چین را صادر کرده است خصوصاً در فعالیتهای مرتبط با دولت یا امنیت ملی به شرکت‌های دولتی یا خصوصی اخطار داده‌اند. در گزارشی جداگانه، نشریه اینفورمیشن گزارش داد که اداره فضای سایبری چین (CAC) از شرکت‌های فناوری چینی از جمله بایت‌دنس، علی‌بابا و تنسنت خواسته‌است تا خرید تراشه‌های انویدیا را به دلیل نگرانی‌های امنیتی داده‌ها متوقف کنند.

این اخطارها متعاقب هشدار اداره فضای سایبری چین (CAC) به انودیا و درخواست از این شرکت برای ارائه توضیحات رسمی و مستندات فنی در مورد نگرانی‌هایی درباره احتمال وجود «دسترسی‌های پنهان» در تراشه هوش مصنوعی H۲۰ این شرکت که می‌تواند داده‌های کاربران را به خطر بیندازد مطرح شده است.

در پی این هشدارها در ۲۲ مرداد (۱۳ اوت) رویترز بنابر منابع خود گزارش داد که مقامات آمریکایی به‌طور مخفیانه دستگاه‌های ردیابی مکان را به صورت هدفمند در محموله‌های تراشه‌های پیشرفته که در معرض خطر بالای انحراف غیرقانونی به چین هستند، جاسازی کرده‌اند. استفاده از ردیاب‌ها در کالاهایی که مشمول محدودیت‌های صادراتی آمریکا هستند، سابقه طولانی مدت دارد.

تحلیل:

چین همواره محدودیت‌های صادراتی آمریکا را بخشی از کمپین برای سرکوب پیشرفت خود دانسته و امروز آزادسازی این کنترل‌ها را نیز به دیده تردید و عدم اعتماد می‌نگرد. چین از سویی نگران «دسترسی‌های پنهانی» از جمله قابلیت‌های ردیابی مکان و خاموشی از راه دور در این تراشه‌ها است که ممکن است آمریکا در این آنها ایجاد کرده باشد. و از سوی دیگر با توجه به اینکه تراشه‌های مجوز گرفته در حال حاضر نمونه‌هایی تقریباً همسطح در هواوی دارد، چین نگران است با دسترسی بازار به تراشه‌های آمریکایی تمرکز شدیدی که در این مدت بر توسعه قابلیت‌های تراشه داخلی و ترغیب شرکت‌های چینی به استفاده از گزینه‌های محلی به جای تراشه‌های غربی ایجاد شده است از بین برود.

شماره‌ی خبر: ۲۲۱۰	تاریخ انتشار خبر: ۹ و ۲۱ مرداد ۱۴۰۴ (۱۲ و ۳۱ آگوست ۲۰۲۵)
https://www.cac.gov.cn/2025-07/31/c_1755675743897163.htm https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-08-12/china-urges-firms-not-to-use-nvidia-h20-chips-in-new-guidance https://www.theinformation.com/articles/china-demands-companies-halt-nvidia-chip-orders-security-concerns https://www.reuters.com/world/china/us-embeds-trackers-ai-chip-shipments-catch-diversions-china-sources-say-2025-08-13/	
برچسب‌ها: رقابت استراتژیک، کنترل‌های صادراتی، هوش مصنوعی، تراشه، جاسوسی	

چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

در ماه گذشته، به نظر می‌رسد به دلیل برجسته شدن مسأله‌ی روسیه و اوکراین و تمایل واشینگتن و پکن به مدیریت تنش، سطح اقدامات خصمانه میان آمریکا و چین کاهش یافته است؛ هرچند این وضعیت بیش‌تر به «آرامش پیش از طوفان» شباهت دارد. اگر آمریکا بتواند صلحی میان روسیه و اوکراین برقرار کند، تمرکز و توان بیشتری را متوجه چین خواهد کرد و در نتیجه باید انتظار کنش‌های جدی‌تری در این زمینه داشت.

دور سوم مذاکرات چین و آمریکا در استکهلم و تمدید توافق اردیبهشت‌ماه، بدون دستاورد تازه‌ای، نشان داد که دو طرف هنوز فاصله‌ی زیادی تا حل‌وفصل ریشه‌ای اختلافات دارند. در عین حال، ترامپ ترجیح می‌دهد از تشدید مجدد تنش‌ها – مانند آنچه در بهار رخ داد – دوری کند و چین نیز از ثبات موجود تا زمانی که آمریکا آن را بر هم نزند استقبال می‌کند. انتظارات مقامات آمریکایی برای دستیابی به توافق در زمینه‌ی خرید نفت از ایران و روسیه نیز برآورده نشد. این در حالی است که واشینگتن پیش از مذاکرات، خریداران نفت روسیه از جمله چین و هند را به اعمال تعرفه‌های ثانویه‌ی بیشتر تهدید کرده بود. در عمل، آمریکا تنها علیه هند تعرفه‌ی ۲۵ درصدی اعمال کرد و در برابر چین، سکوت و بی‌عملی در پیش گرفت.

به‌طور کلی، آمریکا در ماه گذشته اقدام محدودکننده‌ی خاصی علیه چین انجام نداد و بیشتر بر تقویت توان داخلی خود در رقابت با پکن متمرکز شد. به نظر می‌رسد نگرانی از واکنش شدید چین – مشابه آنچه در بهار رخ داد – عامل اصلی این احتیاط بوده است. در شرایطی که واشینگتن سطح درگیری با روسیه را افزایش داده، گشودن جبهه‌ای تازه در برابر چین چندان به‌صرفه به نظر نمی‌رسد.

هر دو طرف فعلاً آرامش را ترجیح می‌دهند، زیرا این وضعیت با منافع کوتاه‌مدت آن‌ها هم‌راستا است. با این حال، احتمال تداوم چنین روندی چندان زیاد نیست. آزادسازی محدود برخی کنترل‌های صادراتی میان دو کشور در ماه گذشته بار دیگر نشان داد که هیچ‌یک از طرفین رابطه را در چارچوب همکاری نمی‌بینند و تمایلی به برداشتن گام‌های بزرگ برای ایجاد اعتماد استراتژیک ندارند. اختلافات عمیق در روابط اقتصادی، احتمال رویارویی بر سر تایوان و دیگر نقاط حساس، و نگاه‌های متعارض نسبت به نظم بین‌المللی، چالش‌هایی هستند که تنها برای مدتی کوتاه می‌توانند پنهان بمانند.

اخبار تحریمی حوزهی روسیه

کاهش سه‌برابری صادرات نفت روسیه به هند

در تاریخ ۲۸ مرداد ۱۴۰۴ (۱۹ آگوست ۲۰۲۵) بلومبرگ در گزارشی که منبع آن سایت کیلر بوده است، مدعی شد که صادرات نفت روسیه به هند در ماه آگوست سه‌برابر کاهش یافته است. به نظر می‌رسد در پی تعرفه‌های ۲۵ درصدی ترامپ علیه هند و تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه در چند پالایشگاه هندی در بسته هجدهم این اتفاق رخ داده است. براساس گزارش فوق درحالی که صادرات روسیه به هند به طور میانگین ۱,۱۸ میلیون بشکه در روز نفت صادر می‌کرد، اکنون صادرات روسیه در روز به ۴۰۰ هزار بشکه کاهش یافته است. همچنین پالایشگاه نایارا که هدف تحریم بسته هجدهم اروپا بود تنها چهار محموله نفتی وارد کرده است. همچنین در گزارش آمده است که پالایشگاه‌های چینی شروع به خرید نفت اورال روسیه کرده‌اند اما این میزان کاهش خرید از سوی هند را جبران نکرده است.

تحلیل:

فشار تحریم‌های کشورهای غربی تا کنون نتوانسته اقتصاد روسیه را دچار مشکل اساسی کند و آمارها در میدان و اقتصاد در جنگ روسیه و اوکراین به نفع روسیه است. دونالد ترامپ در تلاش است تا به این جنگ پایان دهد. او تصمیم دارد تا با پایان دادن به این جنگ جایگاه خود به عنوان رئیس‌جمهور آمریکا را در پایان به این بحران مستحکم کند. از سوی دیگر مذاکرات اولیه برای صلح بین روسیه و اوکراین با میانجی‌گری آمریکا نیز تا کنون موفق نبوده است. لذا ترامپ با تدارک دیدار با پوتین از یک سو و راضی کردن اوکراین از سوی دیگر می‌خواهد این اقدام را انجام دهد. از طرف دیگر برای افزایش فشار به روسیه برای پایان دادن به جنگ سعی دارد از ابزار تعرفه‌های ثانویه استفاده کند. لذا ترامپ در ابتدای ماه جولای ۲۰۲۵، اعلام کرد اگر طی ۵۰ روز جنگ روسیه و اوکراین به پایان نرسید، کشورهایی که روابط تجاری گسترده با روسیه دارند را با تعرفه ۱۰۰ درصدی روبه‌رو خواهد کرد. در گام نخست نیز در ابتدای ماه آگوست اعلام کرد، تعرفه واردات کالاهای هندی به دلیل خرید نفت روسیه از ۲۵ درصد در ۲۷ آگوست به ۵۰ درصد می‌رسد. اتفاقی که به نظر می‌رسد واردات هند از روسیه را با انتظار بازگشت تعرفه به ۲۵ درصد تحت تاثیر قرار داده است. البته ترامپ پس از دیدار با پوتین نیز اعلام کرد در صورت حصول توافق این اقدام را لغو خواهد کرد. در واقع این اقدامات فشارهای ترامپ بر پوتین برای پایان جنگ است.

شماره‌ی خبر: ۲۲۱۱	تاریخ انتشار خبر: ۲۸ مرداد ۱۴۰۴ (۱۹ آگوست ۲۰۲۵)
https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-08-19/china-refiners-grab-russian-oil-as-trump-menaces-flows-to-india	
برچسب: تحریم، روسیه، نفت، هند، نفت اورال، تعرفه، ترامپ	

رونمایی از بسته نوزدهم در سپتامبر

در تاریخ ۲۶ مرداد ۱۴۰۴ (۱۷ آگوست ۲۰۲۵) اورزولا فون در لاین، رئیس کمیسیون اروپا، روز یکشنبه اعلام کرد که نوزدهمین بسته تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه قرار است اوایل سپتامبر رونمایی شود. او گفت: «ما باید نوزدهمین بسته را آماده کنیم تا روسیه ببیند که ما جدی هستیم. ما باید به محدود کردن پتانسیل روسیه ادامه دهیم.» این درحالی است که مقامات اروپایی به همراه زلنسکی قصد سفر به آمریکا برای دیدار با ترامپ را دارند.

تحلیل:

پس از دیدار ترامپ و پوتین و اعلام اخباری مبنی بر معامله ترامپ با پوتین بر سر اوکراین بدون اخذ نظرات کشورهای اروپایی و اوکراین، کشورهای اروپایی نیز در تلاش هستند تا اوکراین کمترین امتیاز را دهد لذا سعی می‌کنند ضمن رایزنی با آمریکا برای افزایش فشار به روسیه در مذاکرات، خود نیز اقداماتی برای این موضوع با افزایش تحریم انجام دهند.

شماره‌ی خبر: ۲۲۱۲	تاریخ انتشار خبر: ۱۱ مرداد ۱۴۰۴ (۱۳ آگوست ۲۰۲۵)
https://www.politico.eu/article/eu-ursula-von-der-leyen-new-19-sanction-package-russia-putin-early-september-zelensky-war-ukraine/	
برچسب: تحریم، روسیه، اتحادیه اروپا، شورای اتحادیه اروپا، بسته نوزدهم	

تعلیق محدودی از تحریم‌های روسیه به دلیل دیدار سران در آلاسکا

در تاریخ ۲۲ مرداد ۱۴۰۴ (۱۳ آگوست ۲۰۲۵) وزارت خزانه‌داری آمریکا تعداد محدودی از تحریم‌های روسیه را تا تاریخ ۲۰ آگوست به حالت تعلیق درآورد. در اعلامیه آمده است که این مجوز عمومی برای تراکنش‌های مربوط به سفر پوتین به آلاسکا در ۱۵ آگوست صادر می‌گردد. براساس این مجوز تنها تراکنش‌هایی مجاز است که مورد نیاز این سفر باشند.

تحلیل:

این موضوع بیش از آنکه یک اقدام در زمینه تحریم باشد، صرفاً یک اقدام حقوقی است. با توجه به اینکه برخی از افراد و مقامات روسی در لیست تحریم آمریکا هستند و همچنین بانک‌ها، کشورها و موسسات روسی محدودیت‌هایی برای اقدام و پرداخت در راستای سفر پوتین به آمریکا برای دیدار با ترامپ دارد باید تراکنش‌های مالی مربوط به این سفر از تحریم مستثنی می‌شد و این اقدام در همین زمینه است.

شماره‌ی خبر: ۲۲۱۳	تاریخ انتشار خبر: ۱۱ مرداد ۱۴۰۴ (۱۳ آگوست ۲۰۲۵)
https://ofac.treasury.gov/recent-actions/20250813_33	
برچسب: تحریم، روسیه، آلاسکا، پوتین، ترامپ	

انتقال ۱/۶ میلیارد یورو از درآمد حاصل از دارایی‌های مسدود شده بانک مرکزی روسیه به اوکراین

در تاریخ ۱۹ مرداد ۱۴۰۴ (۱۱ آگوست ۲۰۲۵) کمیسیون اروپا اعلام کرد سومین مرحله واریز سودهای ناشی از منابع مسدود شده‌ی بانک مرکزی روسیه به ارزش ۱,۶ میلیارد یورو به اوکراین منتقل خواهد شد. مرحله‌ی اول این انتقال در ماه ژوئن به ارزش ۱ میلیارد یورو بود. این سودهای بادآورده از دارایی‌های مسدود شده تحت تحریم‌های اتحادیه اروپا حاصل می‌شود. در حالی که خود دارایی‌ها مسدود باقی می‌مانند، سود حاصل از مانده‌های نقدی می‌تواند برای حمایت از اوکراین استفاده شود. با این حال ۹۵ درصد از این مبلغ به بازپرداخت وام‌های اختصاص یافته به اوکراین تعلق می‌گیرد و در اختیار اوکراین قرار نمی‌گیرد.

تحلیل:

در سال ۲۰۲۴، اتحادیه اروپا اعلام کرد از سود حاصل از ۲۱۰ میلیارد یورو دارایی‌های بلوکه روسیه برای بازپرداخت وام‌های داده شده به اوکراین در چارچوب حمایت ۵۰ میلیارد دلاری از اوکراین استفاده خواهد شد. در واقع اروپا با این تصمیم تلاش دارد دو هدف را دنبال کند. اولاً خودش را از هزینه‌های جنگ روسیه و اوکراین خلاص کند و ثانیاً به روسیه این پیام را برساند که هزینه مقابله اوکراین با روسیه از سود دارایی‌های همین کشور است، لذا بهتر است با هدف آزادسازی این دارایی‌ها جنگ را متوقف کند. موضوعی که تاکنون موفق نبوده است.

شماره‌ی خبر: ۲۲۱۴	تاریخ انتشار خبر: ۱۹ مرداد ۱۴۰۴ (۱۱ آگوست ۲۰۲۵)
https://interfax.com/newsroom/top-stories/113185/	
برچسب: تحریم، روسیه، اتحادیه اروپا، اوکراین، بانک مرکزی روسیه	

دومین کاهش متوالی نرخ بهره بانکی از سوی بان مرکزی روسیه

در تاریخ سوم مرداد ۱۴۰۴ (۲۵ جولای ۲۰۲۵) بانک مرکزی روسیه نرخ بهره بانکی را با ۲ درصد کاهش از ۲۰ به ۱۸ درصد رساند. پیش از این بانک مرکزی روسیه در تاریخ ۱۶ خرداد (ششم ژوئن) نرخ بهره بانکی را که از سال ۲۰۲۲ بدون تغییر باقی مانده بود از ۲۱ درصد به ۲۰ درصد کاهش داده است.

تحلیل:

دولت مردان روسیه، پس از شروع جنگ علاوه بر اقدامات خارجی برای ایجاد ثبات در درآمدها و راههای وصول آن از نرخ بهره، به عنوان ابزار کنترلی استفاده کرده است. به نظر می رسد روسیه به این جمع بندی رسیده که اقتصاد روسیه دچار ثبات نسبی شده و به همین دلیل می تواند تا حدی با کاهش نرخ بهره نیز بازار را مدیریت کند.

شماره‌ی خبر: ۲۲۱۵	تاریخ انتشار خبر: ۳ مرداد ۱۴۰۴ (۲۵ جولای ۲۰۲۵)
https://www.gov.uk/government/news/uk-tightens-oil-price-cap-in-blow-to-putins-war-machine	
برچسب: نرخ بهره، مقابله با تحریم، روسیه، بانک مرکزی، روبل	

پیش‌بینی بانک مرکزی روسیه از نفت اورال: ۵۵ دلار

در تاریخ سوم مرداد ۱۴۰۴ (۲۵ جولای ۲۰۲۵) بانک مرکزی روسیه پیش‌بینی خود از قیمت نفت اورال روسیه در سال ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ را ۵۵ دلار اعلام کرد. درحالی که در پیش‌بینی‌های قبلی این عدد ۶۰ دلار بوده است. همچنین پیش‌بینی این بانک برای سال‌های ۲۰۲۷ و ۲۰۲۸ عدد ۶۰ دلار است. اهمیت این پیش‌بینی در تنظیم درآمدهای دولت مهم است و هم در تنظیم میزان مالیات شرکت‌های فعال در حوزه نفت.

تحلیل:

این پیش‌بینی‌ها می‌تواند در چشم‌انداز روسیه هم نسبت به آینده مدیریت تحریم و هم تصمیم برای ادامه جنگ موثر باشد. علاوه بر این کشورهای غربی نیز براساس برآورد از این موضوع شدت تحریم‌ها را تنظیم می‌کنند. به طور مثال شورای آنتلانیک در مطلبی با عنوان چرا آمریکا نباید تحریم‌ها علیه روسیه را بردارد به این موضوع اشاره می‌کند که صندوق ثروت ملی روسیه در حال کاهش است و با ادامه تحریم‌ها مقاومت روسیه کمتر می‌شود. فرای اینکه این ارزیابی درست باشد یا خیر، اساسا داشتن ارزیابی دقیق برای پیش‌بینی نوع رویارویی با تحریم مهم است.

شماره‌ی خبر: ۲۲۱۶	تاریخ انتشار خبر: ۳ مرداد ۱۴۰۴ (۲۵ جولای ۲۰۲۵)
https://www.gov.uk/government/news/uk-tightens-oil-price-cap-in-blow-to-putins-war-machine	
برچسب: روسیه، نفت اورال، بانک مرکزی روسیه، سقف قیمت نفت	

گزارش ارزیابی صندوق بین‌المللی پول از اقتصاد روسیه

صندوق بین‌المللی پول در تاریخ ۲۳ جولای ۲۰۲۵ گزارشی در مورد اقتصاد روسیه در سال ۲۰۲۴ منتشر کرد. براساس این گزارش جایگاه خارجی اقتصادی روسیه در سال ۲۰۲۴ به طور کلی با سطحی مطابقت دارد که توسط اصول میان‌مدت و سیاست‌های مطلوب پیشنهاد شده است. با این حال، این مدل‌ها به طور کامل وضعیت خاص روسیه و ابهامات مربوط به داده‌ها را در نظر نمی‌گیرند. به دلیل تحریم‌ها، مازاد حساب جاری ممکن است به جمع‌آوری دارایی‌های خارجی قابل دسترس در ارزهای ذخیره منجر نشود.

وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های خارجی و روند آن‌ها:

- در پایان سال ۲۰۲۴، مجموع دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های خارجی روسیه (منهای بدهی‌ها و تعهدات خارجی آن)، معادل ۴۳.۶ درصد از اندازه کل اقتصاد روسیه است. این شاخص در سال ۲۰۲۳ معادل ۴۱.۶ درصد بود. یعنی سرمایه خارجی روسیه ۲ درصد افزایش یافته است.
- با این حال سرمایه‌گذاری خارجی در سال ۲۰۲۴ نسبت به سال ۲۰۲۰ کاهش قابل توجهی داشته.
- در سال ۲۰۲۴ مجموع بدهی‌های خارجی روسیه از ۳۳.۹ درصد به ۲۷.۵ درصد کاهش یافت.

وضعیت حساب کالن جاری روسیه (تراز تجاری):

- پس از کاهش شدید در سال ۲۰۲۳، تراز روسیه در سال ۲۰۲۴ مثبت ۲.۹ درصد از GDP بود. بدین معنی که تراز تجاری مثبت تر شده.
- پیش‌بینی این نهاد برای سال آینده کاهش یافتن این شاخص به مثبت ۱.۶ درصد است که دلیل آن را کاهش قیمت نفت و گاز می‌داند.

بررسی روبل

- در سال ۲۰۲۴ روبل ۱.۳ با ارزش‌تر از سال ۲۰۲۳ شده است. بانک مرکزی روسیه سیاست‌های کنترل ارز را ادامه داد و نرخ بهره را به ۲۱ درصد افزایش داد. با این حال قدرت خرید روبل در داخل خود روسیه کاهش داشته.

سیاست‌های ارزی روسیه:

- محدودیت‌های ارزی روسیه نسبت به سال ۲۰۲۲ کاهش یافته اما همچنان شامل دو محدودیت مهم است.
- ۱. محدودیت در بازگرداندن سرمایه‌های خارجی و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI).
- ۲. محدودیت در برداشت مستقیم ارز از حساب‌های بانکی و صادرات نقدی ارز به خارج کشور.
- خالص خروج سرمایه‌های خصوصی در سال ۲۰۲۴ نسبت به سال ۲۰۲۳ از ۲ درصد GDP به ۲.۴ درصد رسید.

ارزش ذخایر ارزی روسیه، مداخلات ارزی و سیاست‌های مربوط به آن:

- به‌طور مشخص، این ذخایر حدود ۶۰۹,۱۵ میلیارد دلار است، که تقریباً ۳۰۰ میلیارد دلار آن غیرفعال یا «غیرقابل استفاده» هستند.
- بانک مرکزی روسیه در سال ۲۰۲۴ از «صندوق ثروت ملی» برداشت کرده است.
- از ژانویه ۲۰۲۳، بانک مرکزی روسیه شروع به معامله و خرید یوان چین کرده است.

تحلیل:

همانطور که شاخصه‌ها نشان می‌دهد اگرچه در حالت غیر تحریم روسیه شرایط بهتری می‌داشت، اما تحریم‌ها هم نتوانسته‌اند شاخص‌های کلان اقتصاد روسیه را با بحران جدی روبه‌رو کنند. چنانکه شورای روابط خارجی آمریکا در گزارشی با عنوان «سه سال جنگ در اوکراین: آیا تحریم‌ها تغییری ایجاد کرده‌اند؟» به این موضوع می‌پردازد که تحریم‌ها نتوانسته باعث فروپاشی اقتصادی روسیه شود. از طرف دیگر چنانکه این گزارش و بسیاری از گزارش‌های دیگر نشان می‌دهد اقتصاد بسیار بزرگ روسیه را از ساختار نظام مالی و بانکی بین‌المللی فاصله داده که این موضوع برای چشم‌انداز تحریم نیز مطلوب نیست.

شماره‌ی خبر: ۲۲۱۷	تاریخ انتشار خبر: ۲۷ تیر ۱۴۰۴ (۱۸ جولای ۲۰۲۵)
https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/ESR/2025/English/ch3.ashx	
برچسب: روسیه، صندوق بین‌المللی پول، نفت، روبل، تحریم، مقابله با تحریم، سرمایه خارجی، تراز تجاری	

روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

برای ترسیم چشم‌انداز تحریم‌ها و تحولات مرتبط با روسیه، باید چند نکته کلیدی را در نظر گرفت:

۱. وضعیت میدانی و اقتصادی روسیه

روسیه در حال حاضر، چه از منظر نظامی و چه اقتصادی، در موقعیتی نسبتاً با ثبات قرار دارد و این امر ناکارآمدی تلاش‌های غرب در میدان جنگ را نشان می‌دهد. بر اساس ارزیابی تازه‌ی «پروژه‌ی موضوعات روسیه» در دانشکده کندی دانشگاه هاروارد (۵ آگوست ۱۴/۲۰۲۵ مرداد ۱۴۰۴)، اوکراین وضعیت مطلوبی ندارد. طبق این گزارش، با احتساب کریمه (۷ درصد خاک اوکراین)، در مجموع ۱۹ درصد از سرزمین اوکراین در کنترل کامل روسیه است. از نظر اقتصادی نیز طی سه سال گذشته رشد تولید ناخالص داخلی روسیه مثبت و برابر با ۵.۶ درصد بوده، در حالی که این شاخص برای اوکراین منفی ۲۲ درصد گزارش شده است. اوکراین با مشکلات بزرگی مانند ۹.۵ میلیون آواره، تخریب گسترده زیرساخت‌ها و رکود اقتصادی عمیق مواجه است. هرچند میزان تلفات نظامی روسیه در برخی آمارها بیشتر ارزیابی شده، اما در مجموع، کفهی میدان و اقتصاد به سود مسکو سنگینی می‌کند.

Russia-Ukraine War Report Card				
Territory	Russia	%	Ukraine	%
Total area of all Ukrainian territory Russia presently controls, including Crimea and parts of Donbas Russia had seized prior to the full-scale invasion on Feb. 24, 2022 / Total area of all Russian territory Ukraine presently controls*	44,707 sq. mi.	19%	4 sq. mi.	0.00006%
Since Feb. 24, 2022, Russian invasion	28,082 sq. mi.	12%		
In the past month (July 8–Aug. 5, 2025)	226 sq. mi.			
In the past week (July 29–Aug. 5, 2025)	31 sq. mi.	0.01%		
Military				
Military killed and severely wounded**	790,000	1.9%	400,000	3.1%
Military equipment losses	22,458		9,503	
Tanks and armored vehicles	13,109		4,851	
Military Aircraft	332		188	
Naval Vessels	22		35	
Economic				
Cumulative GDP change since 2022 (through 2024)		5.6%		-22.6%
2025 projected GDP growth		1.5%		2.0%
Budget deficit as a % of GDP		1.7%		20.4%
Exchange rate to USD since Feb. 24***	0.01250	5%	0.02398	-27%
3-year bond yield		13.6%		25.6%
Electrical grid damage****				64%
Civilian				
Civilian fatalities	652		13,580	
Civilian displacement*****	912,000	0.6%	9,400,000	21%
Popular support for peace negotiations		63%		51%

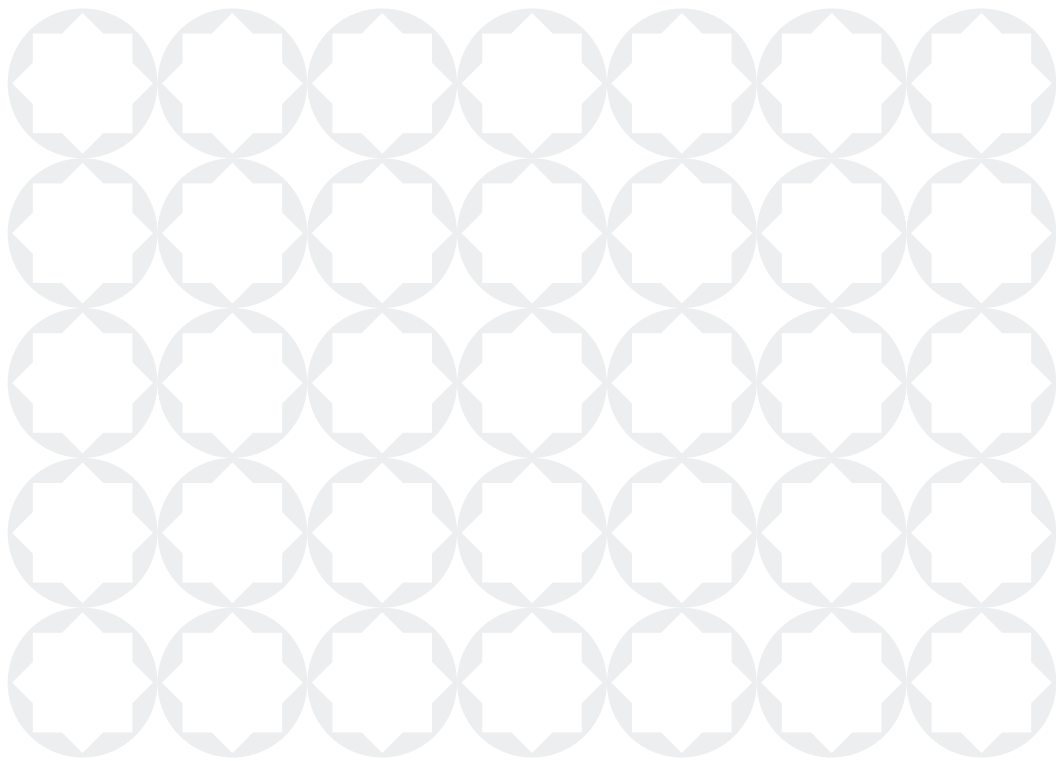

۲. تلاش غرب برای پایان دادن به جنگ از مسیر فشار اقتصادی

مسکو در مذاکرات اخیر با آمریکا تأکید کرده است که جنگ تنها زمانی پایان خواهد یافت که علل اصلی آن برطرف شود. در مقابل، گزارش‌ها نشان می‌دهد واشینگتن حتی حاضر است به بهای واگذاری بخش‌هایی از اوکراین به روسیه به دنبال پایان دادن به جنگ باشد. در سطح کلان، غرب همچنان ابزار فشار اقتصادی را دنبال می‌کند. در حالی که برخی سناتورهای آمریکایی طرحی برای افزایش تعرفه علیه کشورهای همکار روسیه آماده کرده بودند، ترامپ با اعلام تعرفه‌ی ۱۰۰ درصدی برای این کشورها – موسوم به «تعرفه‌های ثانویه» – ابتکار عمل را در دست گرفت. او اعلام کرده که در صورت ادامه‌ی جنگ تا پایان ماه آگوست، این سیاست را اجرایی خواهد کرد. برای نمونه، تعرفه‌ی واردات از هند – یکی از خریداران اصلی نفت روسیه – از ۲۵ به ۵۰ درصد افزایش یافته است. با این حال، پرسش جدی درباره‌ی اثربخشی این سیاست وجود دارد. بسیاری از اندیشکده‌ها، از جمله پروژه‌ی موضوعات روسیه در هاروارد، هشدار داده‌اند که این سیاست بیش از آن که به مسکو فشار بیاورد، هزینه‌ها را برای آمریکا و غرب افزایش خواهد داد.

۳. چشم‌انداز تحریم‌ها علیه روسیه

روسیه در نتیجه‌ی جنگ و تحریم‌ها دستخوش تغییرات بنیادین شده است. شرکای تجاری، ارزهای مورد استفاده، شبکه‌های بانکی و ابزارهای مالی این کشور نسبت به پیش از جنگ دگرگون شده‌اند. همین تغییرات موجب شده کارایی «سلاح تحریم» برای غرب کاهش یابد. به نظر می‌رسد حتی در صورت تغییر شرایط میدانی، روسیه به وضعیت پیش از جنگ بازخواهد گشت. این مسیر نه‌تنها نشانه‌ای از تمایل مسکو به امتیازدهی اساسی ندارد، بلکه تداوم آن می‌تواند برای نظام مالی بین‌المللی و سیاست «سلاح‌سازی از تحریم» به یک چالش جدی بدل شود.

ISA CENTER
International & Strategic
Analysis Center